

Neljapäev, 5. juuni 2008

69. rõhutab sellega seoses, et tuleks pöörata erilist tähelepanu ühiskonnakriiside lahendamise järelevalvele, ühendades nõukogu, komisjoni ja liikmesriikide vahendid ning erinevad vastutused, et tagada nii optimaalne tõhusus ja koordineeritus;

70. tunnistab väliskomisjoni ja eelarvekomisjoni juhatuste ning PJK esimehe ühiste nõupidamisistungite kasulikkust, nagu on ette nähtud eespool nimetatud 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes; toetab samal ajal ideed, et välistegevuse eest vastutavate parlamendikomisjonide esimehed ja/või raportöörid kaasataks uue eelarvemenetluse uue lepituskomitee tegevusse, kui seda peetakse iga-aastase menetluse raames vajalikuks;

71. nõuab, et mainitud 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe valguses, mis näeb ette nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelise struktureeritud dialoogi, teavitaks nõukogu parlamenti enne iga ÜVJP kulutusi nõudva otsuse vastuvõtmist;

72. on arvamusel, et ÜVJP-le eraldatud kogusumma 1 740 miljonit eurot ajavahemikuks 2007–2013 on ebapiisav ELi kui ülemaailmse osaleja ambitsioonide ja konkreetsete eesmärkide saavutamiseks, tunnistades samas, et 2008. aastaks ÜVJP rahastamiseks kokkulepitud summa, mis ulatub 285 miljoni euroni, tähistab olulist sammu edasi, võrreldes varasemate rahaliste vahendite eraldamisega (ja 125 miljoni euro väärtuses tõusuga 2007. aastal); rõhutab, et sellele tõusule peaksid lisanduma tugevamad meetmed parlamentaarseks kontrolliks ja nõukogu tõhusam koostöö;

73. esitab konkreetsed ettepanekud Euroopa välisteenistuse rahastamise ja eelarvekontrolli kohta oma eelseisva kõnealust küsimust käsitleva raporti kontekstis;

*
* *

74. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, NATO peasekretärile ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee presidendile.

Euroopa julgeolekustrateegia ning EJKP rakendamine

P6_TA(2008)0255

Euroopa Parlamendi 5. juuni 2008. aasta resolutsioon Euroopa julgeolekustrateegia ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamise kohta (2008/2003(INI))

(2009/C 285 E/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa julgeolekustrateegiat (EJS), mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 12. detsembril 2003;
- võttes arvesse Lissabonis 13. detsembril 2007. aastal allkirjastatud Lissaboni lepingut;
- võttes arvesse 14. detsembri 2007. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi;
- võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi 18. juuni ja 10. detsembri 2007. aasta aruandeid Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) kohta;

Neljapäev, 5. juuni 2008

- võttes arvesse ELi kaitse- ja arenguministrite 19.–20. novembri 2007. aasta ühisnõupidamist nõukogus;
 - võttes arvesse nõukogu 19.–20. novembri 2007. aasta nõupidamise järeldusi arengu ja julgeoleku ning EJKP kohta;
 - võttes arvesse inimeste julgeoleku uurimisrühma 8. novembril 2007. aastal avaldatud Madridi raportit;
 - võttes arvesse oma 14. aprilli 2005. aasta resolutsiooni Euroopa julgeolekustrateegia (EJS) kohta ⁽¹⁾;
 - võttes arvesse oma 16. novembri 2006. aasta resolutsiooni EJSi rakendamise kohta EJKP kontekstis ⁽²⁾;
 - võttes arvesse Lissabonis 9. detsembril 2007. aastal vastuvõetud ELi ja Aafrika ühisstrateegiat ning kindral Pierre-Michel Joana nimetamist ELi kõrge esindaja Aafrika rahutagamisvõimekuse erinõunikuks 1. märtsist 2008;
 - võttes arvesse oma 27. septembri 2007. aasta resolutsiooni Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika operatsiooni kohta Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis ⁽³⁾;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A6-0186/2008),
- A. arvestades, et 2007. aastal ja 2008. aasta alguses võttis nõukogu EJKP valdkonnas ja EJSi rakendamise osas vastu muuhulgas järgmised olulised operatiivotsused:
- a) ELi politseimissiooni käivitamine Afganistanis (EUPOL Afganistan);
 - b) otsus käivitada ELi sõjaline operatsioon Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis (EUFOR Tchad / RCA);
 - c) EUFOR Althea vägede koosseisu muutmine ja vähendamine Bosnias;
 - d) ettevalmistused ELi tsiviilmissiooniks Kosovos;
 - e) ettevalmistused julgeolekuvaldkonna ümberkujundamise ELi missiooniks Guinea-Bissaus (EUSEC Guinea-Bissau);
- B. arvestades, et 2007. aastal ja 2008. aasta alguses on EJKP valdkonnas ja EJSi rakendamisel muuhulgas saavutatud järgmist:
- a) võeti vastu uus, 2010. aasta tsiviilpeaesmärk;
 - b) nõukogu sekretariaadi koosseisus moodustati tsiviiloperatsioonide planeerimise ja läbiviimise teenistus;
 - c) toimivaks muutus ELi operatsioonide keskus;
 - d) saavutati täiel määral võime viia lahingugruppe kasutades kiiresti ja üheaegselt läbi kaks EJKP sõjalist operatsiooni;

⁽¹⁾ ELT C 33 E, 9.2.2006, lk 580.

⁽²⁾ ELT C 314 E, 21.12.2006, lk 334.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0419.

Neljapäev, 5. juuni 2008

- C. arvestades, et 2007. aastal ja 2008. aasta alguses on EJKP valdkonnas ja EJSi rakendamisel jätkuvalt esinenud ka puudujääke, näiteks:
- ei ole loodud ELi Rahukorpust, mida Euroopa Parlament on nõudnud alates 2000. aastast, samuti puudub kodanikukaitse ja humanitaarabi alane valmidus, millele pärast 2004. aasta tsunamikatas-troofi on viidatud mitmetes nõukogu ja komisjoni dokumentides;
 - kauglendude sooritamiseks hädavajalike sõjaväe transpordilennukite Airbus A400M tarnete hiline-mine ja üha kulukamaks muutumine;
 - liikmesriikide ebaühtlane osalemine EJKP missioonide mehitamisel, mis piirab ELi kriisiohjamissuut-likkust;
 - raskused piisava arvu politseinike värbamisel Afganistani missioonidele, põhjuseks missiooni ohtlikkus ja missioonijärgsete edutamislõpude puudumine;
 - viivitused EUFOR Tchad/RCA missiooni käivitamisel seoses vägede moodustamise nõupidamiste ebaõnnestumisega; eriti suur puudus on helikopteritest;
 - Türgi vastuseisu tõttu ei ole siiani sõlmitud ELi ja NATO tehnilisi kokkuleppeid, mille eesmärk on kooskõlastada rahvusvaheliste julgeolekujõudude (KFOR) ja võimaliku tulevase EJKP missiooni tegevust Kosovos ning Euroopa Liidu politseimissiooni (EUPOL) ja rahvusvaheliste julgeoleku abijõudude (ISAF) tegevust Afganistanis;
- D. arvestades, et Lissaboni lepinguga uuendatakse oluliselt EJKP valdkonda;
- E. arvestades, et dubleerimise vältimiseks ja koostalitlusvõime suurendamiseks ELi piires on vaja teha jätkuvaid jõupingutusi, ning arvestades, et kõige kulutasuvam viis selle tegemiseks on kaitseks mõeldud rahaliste vahendite jaotamine ja jõudude ühendamine Euroopa kaitsevõimekuse suurendamiseks;
1. kinnitab veel kord parlamendi varasemate EJSi ja EJKPd käsitlevate resolutsioonide järeldusi;

Lissaboni leping

2. tervitab Lissaboni lepingu allkirjastamist, mis toob kaasa olulisi muutusi EJKP valdkonnas, eelkõige kõrge esindaja büroo tugevdamise, Euroopa Liidu välis teenistuse loomise ja vastastikust kaitsealast abi käsitleva artikli vastuvõtmise, solidaarsusklausli, alalise struktureeritud koostöö kaitseküsimustes ja nn Peters-bergi ülesannete laiendamise; loodab, et ratifitseerimisprotsess viiakse kõikides liikmesriikides lõpule edukalt ja õigeaegselt; õnnitleb Lissaboni lepingu juba ratifitseerinud liikmesriike; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Parlament täidab oma kehtivast asutamislepingust tulenevaid kohustusi ja jälgib hoolikalt kõigi uuenduste rakendamist;
3. palub asjaomastel liikmesriikidel vastavalt Lissaboni lepingu sätetele uurida võimalusi tuua alalise struktureeritud koostöö raamesse sellised olemasolevad rahvusvahelised jõud nagu Eurokorpused, Eurofor, Euromarfor, Euroopa eripolitsei üksused, Hispaania-Itaalia allveejõud, Euroopa lennuväegrupp, Eindhovenis paiknev Euroopa Õhutranspordi Koordineerimiskeskus, Ateena Rahvusvahelise Meretranspordi Koordineerimiskeskus ning kõik EJKP operatsioonideks vajalikud asjaomased jõud ja struktuurid, ning uurida selle sammu võimalikku mõju;

EJSi hindamine ja täiendamine

4. palub kõrgel esindajal hinnata valges raamatus EJSi rakendamisel 2003. aastast alates saavutatut ja kõiki puudujääke, sealhulgas EJKP operatsioonidest saadud õppetunnid; julgeoleku välis- ja siseaspektide vahelised seosed (terrorismivastane võitlus); piiride ja esmatähtsa infrastruktuuri kaitse, sealhulgas kaitse küberrünnakute eest; energiarustuse kindlus kui probleem, mis nõuab tsiviil-, majanduslikke, tehnilisi ja diplomaatilisi pingutusi; lahendamata piirkondlikud tüliküsimused ELi lähinaabruses (Transnistria, Abhaasia, Lõuna-Osseetia ja Mägi-Karabahh); Aafrika mandri humanitaar- ja julgeolekuprobleemid; kliimamuutuse ja

Neljapäev, 5. juuni 2008

loodusõnnetuste mõju kodanikukaitsele ja inimeste julgeolekule ning massihävitusrelvade levik; lisaks palub hinnata, kas kõnealustel ohtudel ja väljakutsetel on otsene tähendus seoses üldisema arusaamisega Euroopa julgeolekust või on tegemist lihtsalt julgeolekumõõtmega;

5. kutsub kõrget esindajat käsitleda nimetatud valges raamatus EJSi parandamise ja täiendamise ettepanekuid, näiteks Euroopa ühiste julgeolekuhuvide määramine ja EJKP missioonide käivitamise kriteeriumid; lisaks palub tal määratleda tsiviil- ja sõjalise võimekuse uued eesmärgid (näiteks kõigi Euroopa osapoolte juhtimis- ja kontrollstruktuurid ning transport nii EJKP kui ka katastroofiabi eesmärgil toimuva kriisihjajamise korral) ning käsitleda Lissaboni lepingu mõju EJKPle ning ELi ja NATO uut partnerlust puudutavatele ettepanekutele;

6. palub kõrgel esindajal samuti tungivalt tegelda valges raamatus sisalduvate hoiatustega; arvab, et kuigi see kuulub iga liikmesriigi riikliku suveräänsuse valdkonda, tuleks need ühtlustada, et kaitsta eri liikmesriikide kohapeal rakendatavate väeüksuste julgeolekut;

7. on seisukohal, et selline valge raamat peaks olema laiemal avaliku poliitilise arutelu aluseks, peamiselt seetõttu, et EJS määratleb ELi põhiväärtused ja eesmärgid ning näitab, mille eest EL seisab; rõhutab, et edaspidi peab EJSi hindamine toimuma suurema demokraatliku vastutusega ja seetõttu tihedas koostöös kõigi ELi institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentidega;

Julgeolekuteemaline otsedialoog USA uue valitsuse ja Kanadaga

8. rõhutab, et NATO kujutab endast Atlandi-ülest foorumit, kuhu enamik ELi liikmesriike, Ameerika Ühendriikide ja Kanada peavad pöörduma oma julgeolekuküsimustega; julgustab sellegipoolest nõukogu ja kõrget esindajat tegema algatusi julgeolekuteemalise otsedialoogi alustamiseks Ameerika Ühendriikide uue valitsuse ja Kanada valitsusega ELi pädevusvaldkondades; teeb ettepaneku, et niisugune dialoog peaks keskenduma konkreetsetele teemadele, nagu näiteks Läänemaailma väärtuste usaldusväärsuse suurendamine terrorismivastases võitluses, stabiliseerimine ja ülesehitamine;

Tsiviil kriiside ohjamine ja kodanikukaitse

9. tervitab 1. jaanuaril 2008. aastal vastu võetud 2010. aasta tsiviilpeaesmärki, milles on arvesse võetud EJKP varasemate tsiviilmissioonide kogemusi;

10. tervitab tsiviiloperatsioonide planeerimise ja läbiviimise teenistuse loomist nõukogu sekretariaadi koosseisus, kus see toimib ELi operatsioonide keskuse tsiviilvastena ning toetab EJKP tsiviilmissioonide kavandamist ja elluviimist, tagades niiviisi tsiviilkäsuahela; nõuab, et selline tasakaal kajastuks ka tsiviil-sõjalise üksuse rollis ja haldusstruktuuris;

11. kutsub nõukogu ja komisjoni üles uurima asjakohasema organisatsioonilise raamistiku võimalusi, näiteks spetsialiseeritud üksus Euroopa Liidu välis teenistuse koosseisus, et tagada ühtsem ja üldisem lähenemine tsiviil kriiside ohjamisele, kõrvaldades institutsioonidevahelised lõhed ja võimaldades seega paremini kooskõlastada ELi sisemisi vahendeid ning koostööd ELi ja välisorganisatsioonide ning valitsusväliste organisatsioonide vahel;

12. EUPOL Afganistani mitterahuldavat kavandamist ja rakendamist arvestades palub, et nõukogu vaataks viivitamata läbi EJKP tsiviilmissioonide otsustusprotsessi, rahastamise ja rakendamise küsimused ja esitaks konkreetsed ettepanekud, kuidas tulevikus vältida sellise olukorra kordumist;

Neljapäev, 5. juuni 2008

13. tunnustab liikmesriikide pingutusi personali eraldamiseks EJKP tsiviilmissioonidele kodanikukaitse, järelevalve, ELi eriesindajate tugiteenuste ja missioonide tugiteenuste osas; samas märgib ära jätkuvad puudujäägid politseiteenistuse, õigusriigi ja tsiviilhalduse valdkonnas; rõhutab pädeva ja suurte kutseoskustega personali eraldamise tähtsust EJKP missioonidele;

14. kutsub nõukogu ja komisjoni üles suurendama koostööd EJKP tsiviilmissioonide ja ELi piirimissioonide valdkonnas, kus pädevuse jagunemine kahe institutsiooni vahel on ebamäärane; arvab, et Lissaboni lepingus sätestatud Euroopa Liidu välisteenistus peaks kõnealust ülesannet hõlbustama; on samas veendunud, et pädevuse valdkonnas võivad konfliktid tekkida isegi Lissaboni lepingu raames, mis toob kaasa vajaduse kõrge esindaja otsuste järele;

15. nõuab tungivalt, et liikmesriigid korrapäraselt kontrolliksid EJKP tsiviilmissioonideks vajaliku personali kättesaadavust ja viiksid kokku oma pädevad riigiasutused, et koostada Soome eeskujul oma võimalikku panust käsitlevad riiklikud tegevuskavad ja muuhulgas välja töötada menetlused sellistel missioonidel osalejate karjääriväljavaadete kindlustamiseks ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000), milles nähakse ette naiste osalemine konfliktide ennetamisel, ohjamisel ja lahendamisel, asjakohaseks arvessevõtmiseks; nõuab lisaks tungivalt erikoolituse kavandamist seoses laste kaitsmisega, kooskõlas ELi suunistega laste ja relvastatud konfliktide kohta;

16. peab oluliseks konfliktide lahendamise tsiviilvõimekuse suurendamist; seetõttu kutsub nõukogu ja komisjoni üles moodustama kriiside ohjamiseks ja konfliktide ennetamiseks Euroopa Rahukorpust, nagu Euroopa Parlament on palunud;

17. märgib ära väärtusliku tsiviilreageerimisrühma kasutamata jätmise ning kahetseb asjaolu, et rühma eksperte on pea eranditult kasutatud individuaalselt, mitte aga rühma koosseisus vastavalt saadud väljaõppele ja nagu oli algselt ette nähtud;

18. tervitab nõukogu 8. novembri 2007. aasta otsust 2007/779/EÜ, Euratom, millega kehtestatakse ühenduse kodanikukaitse mehhanism⁽¹⁾ ja nõukogu 5. märtsi 2007. aasta otsust 2007/162/EÜ, Euratom kodanikukaitse rahastamisvahendi kehtestamise kohta⁽²⁾ eesmärgiga parandada kodanikukaitse alase abi mobiliseerimist ja koordineerimist nii ELi piires kui ka väljaspool tekkivate suuremate hädaolukordade puhul;

Inimeste julgeolek ja arengupoliitika julgeolekumõõde

19. meenutab nõukogule tema rahvusvahelisest õigusest tulenevat kohustust tagada kogu tsiviil- ja sõjaväepersonali täielik väljaõpe kooskõlas rahvusvaheliste humanitaarstandarditega ning läbi vaadata ja välja töötada piisavad juhised, mis tagavad austuse kohalike elanike, kultuuride ja mõlema sugupoole suhtes;

20. tuletab meelde inimõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tähtsust ning nõuab, et ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning EJKP tippjuhtide, sealhulgas ELi eriesindajate ja üldisemalt EJKP operatsioonide juhtide kohtadele nimetataks rohkem naissoost kandidaate;

21. palub liikmesriikidel jätkata tööd kassetlahingumoonna rahvusvahelise keelustamise nimel, edasi arendada lõhkemata lahingumoonna avastamise ja hävitamise meetodeid, osutada asjaomastele riikidele rahalist ja tehnilist abi, viia lõpule läbirääkimised ülemaailmse maamiinide keelu, ülemaailmse uraanirelvade keelu ja ülemaailmse tavarelvade transportimise kontrolli tugevdamise üle; peab eeltoodu valguses piinlikuks, et kuigi 2008. aastal tähistatakse ELi relvaekspordi toimumisjuhendi kümnendat aastapäeva, ei ole see juhend veel õiguslikult siduv, ja kontrollimatu relvaekspord ELi liikmesriikidest tundub eriliste takistusteta jätkuvat, isegi nende riikide valitsustele, kus EL algatab EJKP operatsioone või kaalub nende algatamist; juhib lisaks tähelepanu ohule, et relvi võidakse transportida kolmandatesse riikidesse läbi ELi nende liikmesriikide, kus ekspordikontroll ei ole nii range, ja/või ELi/NATO rahvusvahelise impordisertifikaadi vastutustundetult paindliku kasutamise abil; rõhutab seetõttu, et kõikide liikmesriikide jaoks on oluline kohaldada kõige kõrgemaid relvade ekspordikontrolli standardeid, et vältida konfliktide ohutamist ELi relvade abil;

⁽¹⁾ ELT L 314, 1.12.2007, lk 9.

⁽²⁾ ELT L 71, 10.3.2007, lk 9.

Neljapäev, 5. juuni 2008

22. rõhutab uuesti oma muret väike- ja kergrelvade jätkuva leviku pärast, mis tekitavad inimestele tarbetuid kannatusi, õhutavad relvakonflikte ja ebastabiilsust, soodustavad terrorismi, kahjustavad säästvat arengut, head juhtimist ja õigusriigi põhimõtteid ning aitavad kaasa inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rasketele rikkumistele; on arvamisel, et väike- ja kergrelvade arvu vähendamise ja kontrollistrateegia asjakohane integreerimine peab muutuma konfliktide ennetamisele ja konfliktidejärgsele rahutagamisele suunatud rahvusvaheliste programmide lahutamatuks osaks; palub liikmesriikidel, nõukogul ja komisjonil suunata valitsusi kokku leppima väike- ja kergrelvade kontrollimise siduvates sätetes (sealhulgas vahendamine ja vedu) rahvusvaheliste, piirkondlike ja riiklike õigusaktide alusel;

23. rõhutab vajadust, et Euroopa Liit võtaks üle algatuse rahvusvahelise relvastuskontrollimehhanismi tugevdamiseks ja aitaks seega kaasa tõhusa mitmepoolsuse suurendamisele rahvusvahelise korra raames; märgib lisaks kooskõla jõupingutustes ühendada Euroopa naabruspoliitika tuumarelva leviku tõkestamise aspektid ELi naaberriikides julgeoleku ülesehitamise strateegilise üldeesmärgiga;

24. on seisukohal, et desarmeerimine, demobiliseerimine ja reintegreerimine peaksid olema EJKP operatsioonide lahutamatu osa, ning palub nõukogul võimaluse korral lisada EJKP operatiivvolituste juurde konfiskeeritud relvastuse hävitamine või turvaline ladustamine ning selle ebaseadusliku edasiandmise ärahoidmine, pidades meeles NATO rahvusvaheliste stabiliseerimisjõudude (SFOR) / EUFOR Althea operatsioonist saadud negatiivseid kogemusi Bosnias;

25. tervitab 19. novembril 2007 toimunud kõigi aegade esimest ELi kaitse- ja arenguministrite nõupidamist, mis oli oluline samm arenguriikide probleemide läbivaatamisel, suurendades ELi lühiajaliste julgeolekumeetmete ning pikaajaliste arengumeetmete sidusust ja kooskõlastatust asjaomastes riikides; tervitab ka nõukogu 19. novembri 2007. aasta järeldusi julgeoleku ja arengu kohta, eelkõige rõhuasetust konfliktide analüüsimisele ja konfliktitundlikkusele, ning julgustab nõukogu ja komisjoni tungivalt kõnealuseid järeldusi rakendama;

26. on arvamisel, et tuumarelva leviku tõkestamise lepingu 40. aastapäeva tähistamist 1. juulil 2008 tuleb käsitleda ELi võimalusena edendada oma massihävitusrelvade leviku vastases strateegias tuumadesarmeerimise vajadust, silmas pidades tuumarelva leviku tõkestamise lepingu läbivaatamise peatse konverentsi ettevalmistavaid komisjone; kordab oma seisukohta, et see hõlmab desarmeerimisalgatuste esitamise vajadust tunnustatud tuumariikide poolt, et muuta Euroopa tuumarelvavabaks alaks ja sõlmida ülemaailmne tuumarelvade keelustamise konventsioon;

ELi diplomaatiline roll seoses Iraani tuumaprogrammiga

27. rõhutab ELi juhtivat diplomaatilist osa seoses Iraani tuumaprogrammiga, mis hõlmab lisaks ELi ja EL-3 (Prantsusmaa, Saksamaa ja Ühendkuningriik) nimel kõnelevale kõrgele esindajale ka Ameerika Ühendriikide, Venemaa ja Hiina erinevate huvide ja lähenemisviiside ühildamist ühise eesmärgi nimel; kinnitab veel kord, et relvastuse leviku ohud, mis on seotud Iraani tuumaprogrammiga, on ELi ja rahvusvahelise kogukonna jätkuvaks mureallikaks; tõstab sellega seoses esile oma 31. jaanuari 2008. aasta resolutsiooni Iraani kohta⁽¹⁾ ja toetab ÜRO Julgeolekunõukogu 3. märtsi 2008. aasta resolutsiooni 1803 (2008), samuti pakkumist, mille tegid Iraanile EL-3, Ameerika Ühendriigid, Venemaa ja Hiina tuumaenergia rahumeelse kasutamise, poliitilise ja majanduskoostöö, energiaalase partnerluse, põllumajanduse, keskkonna ja infrastruktuuri, tsiviillennunduse ning majandus-, sotsiaal- ja humanitaarabi valdkonnas tehtava arengukoostöö kohta;

Side, transport ja luure

28. kahetseb suure lennukaugusega transpordilennukite A400M üleandmise takerdumist ja kasvavat kulukust ning seda, et lühemateks vedudeks puuduvad kasutamiskõlblikud helikopterid;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0031.

Neljapäev, 5. juuni 2008

29. toetab Euroopa Kaitseagentuuri (EKA) tööd strateegilise transpordi valdkonnas ning esitab liikmesriikidele üleskutse puudujääkide likvideerimiseks rohkem ära teha; tunnustab selliseid üleminekumeetmeid nagu strateegilise lennutranspordi ajutised lahendused (Strategic Air Lift Interim Solutions – SALIS) ning julgustab välja töötama toimivat võimete ühendamise kontseptsiooni;

30. tervitab Ühendkuningriigi ettepanekut jagada teavet ELi missioonide jaoks vajalike helikopterite kasutatavuse kohta, pidades silmas helikopteripargi paremat kooskõlastamist;

31. tervitab Saksamaa ja Prantsusmaa raske transpordihelikopteri projekti, kuid on seejuures teadlik kättesaadavate ja kasutusvalmis helikopterite nappuse keerukatest põhjustest, mis on seotud peamiselt lennutundide ja hoolduse kulukusega; kutsub nõukogu uurima võimalusi puudujäägi korvamiseks lähitulevikus ühise tegutsemise või liikmesriikide toetamise kaudu Venemaal valmistatud helikopterite uuendamisel ja ajakohastamisel, samuti helikopterite koolituskeskuse rajamise kaudu; kordab, et üks põhilistest takistustest Euroopa jõudude kaasajastamisel ja ümberkujundamisel, et võimaldada neil 21. sajandi julgeolekuväljakutsetega tõhusalt toime tulla, ei ole mitte kaitsekulutuste tase, vaid pigem koostöö puudumine, töö ja spetsialiseerumise selgelt eristamata jätmine ning relvade tootmise ja hankimise dubleerimine ja killustamine, mis suurendab sõjavägede koostalitlusvõimetuse ohtu; nõuab siiski tungival, et liikmesriigid kavandaksid kaitsekulutuste suurendamist, konkreetse eesmärgiga olla võimelised hangitud helikoptereid tõhusalt kasutama;

32. palub nõukogul ja komisjonil hoida parlamenti kursis praeguste algatustega võimekuse puudujääkide likvideerimiseks sellistes kesketes küsimustes nagu helikopterid ja meedikute tugiüksused, ning teha ühiseid rahastamisetpanekuid selliste võimekuste kättesaadavuse tagamiseks nii EJKP kui ka humanitaareesmärkidel;

33. tervitab EKA tarkvarapõhise raadio projekti, mis võib parandada tsiviil- ja sõjaväevõimude vahelist sidepidamist hädaolukorras;

34. palub liikmesriikidel suurendada ELi vaatluskeskuse kaudu luureandmete vahetamist; on veendunud, et seoses uute, EJSis kajastamata ohtudega, nagu energiavarustuse kindlus ja kliimamuutuse mõju julgeolekule, on vaja arvesse võtta erimeetmeid;

Sõjaline võimekus

35. arvab, et lahingugrupid on vahend, mis aitab liikmesriikidel oma relvajõude ümber korraldada, koostalitlusvõimet tugevdada ja luua ühine kaitsestrateegia kultuur; märgib, et muuhulgas kasutamistingimuste kitsa määratluse tõttu ei ole lahingugruppe siiani kasutatud, ja kahetseb, et seetõttu ei ole praegune lahingugruppide kontseptsioon lahendanud konkreetseteks operatsioonideks vägede moodustamise küsimust; arvab, et kuluka kattuvuse vältimiseks sõjaliste struktuuride moodustamisel on vaja olukorda kiiresti selgitada;

36. on teadlik asjaolust, et vägede moodustamine on esmajoones poliitilise tahte ja ühise hindamise küsimus; palub nõukogul uurida vägede parema moodustamise võimalusi, näiteks lahingugruppide kontseptsiooni edasiarendamise teel, mille tulemuseks oleks suurem ühine alaline ELi operatiivüksus, või olemasolevate võimete laiendamise teel peaesmärgi raames, et olla võimeline kiiresti moodustama antud missiooni tingimustele vastavat väeüksust;

37. nõuab EJKP sõjaliste operatsioonide juhtimiseks ELi operatsioonide keskuses alalise planeerimis- ja operatiivrühma moodustamist;

38. teeb ettepaneku viia Eurokorpused kui alaline üksus ELi juhtimise alla ja kutsub kõiki liikmesriike sellesse oma panust andma;

Neljapäev, 5. juuni 2008

39. nõuab ELi liikmesriikide relvajõudude koostalitlusvõime jätkuvat parandamist; kahetseb praeguseid erinevusi liikmesriikide relvajõudude varustuses ja väljaõppes ning nõuab sõjalist „Erasmuse programmi”, mis hõlmaks operatsioonidel kasutada võidavate sõjaväelaste ühist väljaõpet;

40. tuletab meelde, et EJKP operatsioonide edu sõltub sõjaväelaste nõuetekohasest varustamisest ja nende eest hoolitsemisest; palub nõukogul välja töötada ühised arstiabi ja missioonidel heaolu tagamise standardid; on arvamusel, et kõnealused ühised standardid ja heade tavade korrapärane vahetamine, mida kooskõlastaks näiteks ELi sõjaväeline staap, toetaks liikmesriike võimete väljaarendamisel ja aitaks seega neil hoida kogu aeg kasutusvalmis võimekaid vägesid;

41. kahetseb, et EKA loodi liiga hilja, et vältida üheainsa üleeuroopalise piloodita lennumasina programmi asemel kolme erineva riikliku programmi tekkimist, mis võimaldab mõningatel firmadel osaleda üheaegselt mitmes projektis ning kasseerida maksumaksjate raha sisse mitu korda järjest, jätmata EKAlle muud võimalust kui tegeleda piloodita lennumasina kasutamise küsimusega reguleeritud õhuruumis; eelistab ühtset Euroopa satelliidiprojekti, vaatamata sellele, kas tegemist on luure- või sidesatelliitidega;

42. tervitab komisjoni kaitseküsimuste paketti, eriti ettepanekuid võtta vastu kaitsetstarbeliste hangete direktiiv ja direktiiv kaitsetstarbelise varustuse ühendusesisese üleandmise kohta; arvab, et need on vajalikud sammud, mis võimaldavad anda liikmesriikide ja ELi sõjaväelaste käsutusse parimad olemasolevad koostalitlusvõimelised seadmed;

43. tervitab EKA nõukogu 14. mai 2007. aasta avaldust, eriti selle nõudmist vähendada sõltuvust tähtsama kaitsetstarbelise tehnoloogia Euroopa-välisest allikatest ning milles rõhutatakse ELi autonoomsuse ja operatiivse sõltumatuse vajadust;

EJKP missioonide rahastamine

44. märgib, et ELi rolli suurenemine, eriti EJKP tsiviilmissioonide kaudu, tekitab vajaduse EJKP eelarvet pidevalt suurendada, ning seetõttu nõuab nõukogult mahukamat ja õigeaegsemat teavet, et Euroopa Parlamendil jõuaks oma aastaelarvet puudutavad otsused ette valmistada;

45. kutsub nõukogu ja komisjoni koostama ettepanekuid, mis võimaldavad kasutada EJKP tsiviilmissioonidele sobivaid paindlikke hankemenetlusi (neil puhkudel tuleb väga sageli kiiresti otsustada), mis seejärel tuleb Euroopa Parlamendis, nõukogus ja komisjoni 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽¹⁾ ning selles ette nähtud nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelist struktureeritud dialoogi; kaugemas perspektiivis nõuab Athena mehhanismi üleviimist EJKP eelarvesse, säilitades samas mehhanismi paindlikkuse;

46. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Liidu lepingu artiklis 28 sätestatud kord, mis puudutab ÜJKP tegevuse kiiret rahastamist väljaspool ELi eelarvet, on tarbetult keerukas; nõuab kindlalt, et täielikult rakendataks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽¹⁾ ning selles ette nähtud nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahelist struktureeritud dialoogi; kaugemas perspektiivis nõuab Athena mehhanismi üleviimist EJKP eelarvesse, säilitades samas mehhanismi paindlikkuse;

47. nõuab finantsperspektiivi 2007–2013 raames vahekokkuvõtte koostamist, milles käsitletak ELi välis-tegevuse vahendite (EJKP eelarve, stabiliseerimisvahend, arengukoostöö rahastamisvahend ja Euroopa naab-ruse ja partnerluse instrument) sidusust ja vastastikust täiendavust kõigi ELi (sõjaliste ja tsiviiliseloomuga) kriisihjamismeetmete puhul;

⁽¹⁾ ELT C 139, 14.6.2006, lk 1. Kokkulepet on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega 2008/371/EÜ (ELT L 128, 16.5.2008, lk 8).

Neljapäev, 5. juuni 2008

EJKP ja parlamentaarne kontroll

48. märgib, et tänu Euroopa Parlamendi kontaktidele liikmesriikide parlamentidega (väliskomisjonide esimeeste konverents, kaitsekomisjonide esimeeste konverents, NATO Parlamentaarne Assamblee) ning tänu Lissaboni lepingu liikmesriikide parlamentide rolli käsitleva protokolli rakendamisele tulevikus on Euroopa Parlament õiguspärane üleeuroopaline organ, kus peab toimuma parlamentaarne kontroll, järelevalve ja EJKP kontroll;

49. ÜVJP ja EJKP uue potentsiaali valguses, millest saab Lissaboni lepinguga ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika, soovib edendada tihedamat koostööd Euroopa ja liikmesriikide parlamentide asjaomaste komisjonide ning NATO parlamentaarse assamblee vahel;

50. palub poliitika- ja julgeolekukomiteel luua koos Euroopa Parlamendiga tekkivaid kriise ja rahvusvahelisi julgeolekuüritusi puudutava salajase teabe mehhanism, mis oleks võrreldav mitme liikmesriigi parlamentides juba toimivate mehhanismidega ja ulatuks vastavalt salastatuse astmele komisjonide kinnistest istungitest poliitika- ja julgeolekukomitee ning asjaomaste komisjonide ja allkomisjonide nimetatud liikmete koosolekuteni;

51. rõhutab, et enne iga EJKP operatsiooni käivitamist (kaasa arvatud lahingugrupi väljasaatmine) peaks Euroopa Parlament tihedas koostöös liikmesriikide parlamentidega ka edaspidi võtma vastu vastava soovitusi või resolutsiooni, et Euroopa Parlamendi arvamus oleks esitatud enne EJKP operatsiooni; arwab, et paindlikkuse tagamiseks ajal, kui ei toimu täiskogu istungeid või kui osutub vajalikuks kiire rakendamine, tuleks muuta parlamendi kodukorda nii, et oleks võimalik volitada vastutavat komisjoni nimetatud soovitusi või resolutsiooni Euroopa Parlamendi nimel vastu võtma;

52. palub, et nõukogu lisaks ühismeetmele, millega antakse luba EJKP operatsiooniks, viite vastavale Euroopa Parlamendi soovitusel või resolutsioonile, näidates sellega, et nõukogu püüab anda oma välisaktsioonidele parlamendi otsuste abil suuremat demokraatlikku legitiimsust;

ELi suhted NATOga

53. kahetseb Türgi vastuseisu ELi ja NATO strateegilise koostöö rakendamisele, mis põhineb Berlin Plusi kokkuleppel ja laiendab seda; tunneb muret sellest vastuseisust tulenevate halbade tagajärgede pärast missioonidel osaleva ELi personali kaitstusele, pidades silmas eelkõige EUPOLI Afganistanis ja EULEXi Kosovos, ning nõuab, et Türgi oma vastuväidetest võimalikult peatselt loobuks;

54. on seisukohal, et Ameerika Ühendriikide praegune kava paigaldada Euroopasse raketitõrjesüsteem võib takistada rahvusvahelisi desarmeerimisühtlusi; väljendab muret seoses Venemaa otsusega peatada endale Euroopa tavarelvastuse piiramise lepinguga võetud kohustuste järgimine, mis põhjustab muret Euroopa strateegilise tasakaalu pärast; rõhutab, et mõlemad küsimused mõjutavad kõikide Euroopa riikide julgeolekut ja seetõttu ei tohiks nende üle pidada puhtalt kahepoolseid arutelusid Ameerika Ühendriikide ja konkreetsete Euroopa riikide vahel; kutsub nõukogu ja liikmesriike üles looma koos NATOga raamistikku, mis on kavandatud kaasama arutelu võimalikult palju Euroopa riike; kutsub nõukogu ja NATOt üles hindama oletatavaid tulevase tuumaote teatavatest riikidest ja uue võidurelvastumise ohtu Euroopas ning pakkuma neile välja adekvaatset mitmepoolset reageeringut;

55. peab Euroopa Liitu ja NATOt teineteist vastastikku toetavateks ja nõuab tungivalt nendevahelist tihedat koostööd;

*

* *

Neljapäev, 5. juuni 2008

56. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, NATO Parlamentaarsele Assambleele ning ÜRO, NATO, Aafrika Liidu, OSCE ja OECD peasekretäridele ja Euroopa Nõukogule.

ELi-USA tippkohtumine

P6_TA(2008)0256

Euroopa Parlamendi 5. juuni 2008. aasta resolutsioon eelseisva ELi ja USA tippkohtumise kohta

(2009/C 285 E/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Atlandi-üleste suhete kohta, eriti kahte 1. juuni 2006. aasta resolutsiooni vastavalt ELi ja USA suhete parandamise kohta Atlandi-ülese partnerluslepingu raames ⁽¹⁾ ning ELi ja USA Atlandi-üleste majandussuhete kohta ⁽²⁾ ning 25. aprilli 2007. aasta resolutsiooni Atlandi-üleste suhete kohta ⁽³⁾;
- võttes arvesse 1990. aasta Atlandi-ülest deklaratsiooni ELi ja USA suhete kohta ning 1995. aasta uut Atlandi-ülest tegevuskava;
- võttes arvesse ELi ja USA 26. juuni 2004. aasta deklaratsiooni terrorismivastase võitluse kohta ning 20. juuni 2005. aasta deklaratsiooni vastastikuse koostöö tugevdamise kohta tuumarelvade leviku tõkestamisel ja terrorismi vastu võitlemisel;
- võttes arvesse eelseisvat ELi-USA tippkohtumist 10. juunil 2008 Brdos ning 30. aprillil 2007. aastal Washingtonis toimunud ELi-USA tippkohtumist;
- võttes arvesse Atlandi-ülese õigusloojate dialoogi 2007. aasta oktoobris toimunud 63. kohtumise ja 2008. aasta mais toimunud 64. kohtumise ühisdeklaratsiooni;
- võttes arvesse Põhja-Atlandi nõukogu 3. aprillil 2008. aastal Bukarestis toimunud tippkohtumise deklaratsiooni;
- võttes arvesse oma 8. mai 2008. aasta resolutsiooni Atlandi-ülese majandusnõukogu kohta ⁽⁴⁾;
- võttes arvesse kõrge esindaja ja Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Ülemkogule esitatud dokumenti „Kliimamuutused ja rahvusvaheline julgeolek” (14. märts 2008);
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1803 (2008), 1696 (2006), 1737 (2006) ja 1747 (2007) Iraani tuumaprogrammi kohta;
- võttes arvesse 16. ja 17. detsembri 2004. aasta Euroopa Ülemkogu eesistuja järeldusi ning eriti osi „Tõhusal mitmepoolsusel põhinev rahvusvaheline kord” ja „Koostöö partneritega”;
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone kliimamuutuse kohta, eelkõige 16. novembri 2005. aasta ⁽⁵⁾, 26. oktoobri 2006. aasta ⁽⁶⁾ ja 14. veebruari 2007. aasta resolutsiooni ⁽⁷⁾;
- võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,

⁽¹⁾ ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 226.

⁽²⁾ ELT C 298 E, 8.12.2006, lk 235.

⁽³⁾ ELT C 74 E, 20.3.2008, lk 670.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0192.

⁽⁵⁾ ELT C 280 E, 18.11.2006, lk 120.

⁽⁶⁾ ELT C 313 E, 20.12.2006, lk 439.

⁽⁷⁾ ELT C 287 E, 29.11.2007, lk 344.